

і повноважень для забезпечення соціально-економічного розвитку територіальної громади.

Становлення ефективної системи управління на місцевому рівні досягається за допомогою модернізації та впровадження нових механізмів здійснення контролю за публічними фінансами. Забезпечення контролю на місцевому рівні є дієвим інструментом покращення ефективності та формування сприятливих умов зміцнення місцевого самоврядування.

Інформаційні джерела

1. Віхоть О.С. Перспективи розвитку фінансових ресурсів регіону / Фінанси, митна та податкова справа: збірник наукових праць студентів. Випуск 4 / ред. кол.: Н.С. Ситник, У.З. Ватаманюк-Зелінська, Л.О. Петик, О.Р. Західна, Ю.О. Голинський, О.А. Сич, С.Д. Смолінська (відп. ред. Н.С. Ситник). Львів : ЛНУ, 2020, 381 с.

2. Гуцалнко Л.В. Контроль в системі управління / Облік і фінанси, № 1 (83), 2019, с.5-10.

3. Стрельцов В.Ю. Державний фінансовий контроль діяльності органів місцевого самоврядування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. управл.: спец. 25.00.02, механізми державного управління / В. Ю. Стрельцов. – Харків, 2005, 22 с.

4. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова, К.: Ін-Юре, 2002, 668 с.

Малишівський Т. В., аспірант кафедри управління та бізнес-адміністрування

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент Стефінін В.В.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПАСПОРТ ЯК КЛЮЧОВА СКЛАДОВА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

В основі соціально-економічного розвитку будь-якої території чи країни є економічне зростання та ефективний перерозподіл доходу в суспільстві.

Економічне зростання, як процес - потребує ресурсів. Джерелом економічного зростання є інвестиції.

Беручи до уваги ті процеси глобалізації, що мають місце сьогодні, економічне зростання країни можна фінансувати за рахунок іноземного капіталу у вигляді прямих іноземних інвестицій [2].

Для того, щоб бути конкурентоздатним на ринку капіталу та залучати достатні для економічного зростання обсяги інвестицій, необхідно покращувати інвестиційну привабливість.

Інвестиційна привабливість країни формується на двох рівнях - національному та локальному. Ключовими гравцями на національному рівні є органи законодавчої та виконавчої влади, які формують правове поле країни, а також визначають загальні умови здійснення інвестиційної діяльності.

На локальному рівні ключовими гравцями є органи місцевого самоврядування (ОМС) та органи державної влади на місцях, які повинні безпосередньо працювати з інвесторами та на яких лежить завдання заманювання інвестора на територію. Внаслідок проведення реформи децентралізації, саме громади станом на сьогодні є ключовими гравцями на ринку залучення інвестицій, і саме від дій ОМС тієї чи іншої громади залежить майбутній соціально-економічний розвиток не тільки громади, але й держави загалом [2].

Інституціям ОМС доступний значний перелік інструментів для формування сприятливого локального інвестиційного клімату та промоції території громади на ринку капіталів. Одним із таких інструментів є наявність інвестиційного паспорту громади - документа, який потенційно може стати візитною карткою громади та тим елементом, що може змусити інвестора звернути увагу саме на ту чи іншу громаду.

Інвестиційний паспорт громади – офіційний документ, який являє собою аналітичну базу для формування у потенційного інвестора правильного уявлення про інвестиційну привабливість територіальної громади, в яку він має намір вкласти грошовий капітал [1].

Ключова цінність такого паспорта полягає в тому, що він є джерелом інформації про громаду, засобом популяризації успіхів такої громади та створення її іміджу.

Інвестиційний паспорт громади виконує наступні функції[1]: ознайомлення потенційних інвесторів з особливостями ділового клімату регіону; сприяння швидкому прийняттю остаточного рішення з боку інвестора; сприяння поширенню інформації про привабливість інвестицій в економічні об'єкти регіону; оптимізація співпраці між ОМС та інвесторами (резидентами і нерезидентами).

Для того, щоб інвестиційний паспорт насправді виконував свої функції та був корисним для громади, повинні виконуватись 2 умови:

1) Розроблений громадою паспорт повинен бути справді інформаційним, актуальним та естетично-привабливим. Однією із проблем, що досить часто виникає, є те, що громади «засмічують» інвестиційні паспорти непотрібною для інвестора інформацією про культурне середовище, розвиток спорту, кількість закладів культури, освіти тощо. Інвестору важлива перш за все інформація про інвестиційні можливості території – кількість доступних для інвестування ділянок, наявність відповідної інфраструктури, кількість та якість робочої сили, правові умови інвестування. Саме на ці речі варто робити акцент у першу чергу.

Зокрема, у процесі створення інвестиційних паспортів ОМС, рекомендуємо використовувати «Рекомендації Міністерства економічного розвитку та торгівлі України щодо стандартів залучення та супроводу інвесторів на місцевому та регіональному рівні [3]».

2) Ефективна комунікація та поширення інвестиційного паспорту серед стейкхолдерів. Досить часто, громади не комунікують свої інвестиційні пропозиції на загал. Єдине джерело комунікації – це розміщення документу на офіційному сайті і все. За таких умов, ймовірність того, що потенційний інвестор побачить даний документ є надзвичайно малою. Для кращої промоції інвестиційної привабливості громади необхідно брати участь в інвестиційних форумах, конференціях та інших заходах. А також, публікувати інвестиційний паспорт громади на інших ресурсах (сайти ОДА, урядові портали, профільні майданчики тощо).

Важливо також обов'язково розробляти інвестиційний паспорт і англійською мовою – для поширення його і для інвесторів з-за кордону.

Оптимальний обсяг такого документу для територіальної громади – 15-20 сторінок, для області/регіону – 20-25 сторінок [3].

Вважаємо, що для громад сьогодні створені усі умови для того, щоб якісно створювати такі документи інвестиційні паспорти: інформаційна, організаційна та фінансова підтримка таких програм, як «USAID», «DOBRE», «ПРОМІС»; портал «decentralization.gov.ua» та інші онлайн-ресурси, що перебувають у вільному доступі в мережі інтернет.

Проте, в Україні спостерігається невтішна тенденція до створення таких документів. Враховуючи дані нещодавнього дослідження «Як Угода про асоціацію з ЄС впливає на сільські громади?»[4], станом на 2020 рік тільки у 9 із 79 сільських громад Івано-Франківської, Рівненської та Львівської областей на офіційному сайті був розміщений інвестиційний паспорт громади.

На нашу думку, необхідно стимулювати громади до створення та активнішого поширення інвестиційних паспортів серед потенційних інвесторів. Для цього, потрібно налагодити ефективну взаємодію між органами місцевого самоврядування та органами державної влади на місцях щодо проведення спільних міжнародних інвестиційних форумів та конференцій, а також щодо використання ресурсів органів державної влади на місцях для промоції інвестиційного потенціалу окремих громад.

Відсутність припливу капіталу на територію ставитиме під загрозу здатність громади забезпечувати соціально-економічний розвиток у майбутньому. Відповідно, громадам необхідно уже сьогодні працювати над розробкою та впровадженням механізмів, які б змогли створити конкурентні переваги для даної громади в очах інвестора, та сприяти притоку капіталу, як вітчизняного, так і іноземного.

Інформаційні джерела

1. Інвестиційний паспорт. Про інвестиції [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/HnRхуk1>.

2 .Малишівський Т. В., Стефінін В. В. Залучення іноземного капіталу як чинник забезпечення економічного зростання країни. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. 2020. Вип. 5(145). С. 34-41. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2020-5-7>.

3. Рекомендацій щодо стандартів залучення та супроводу інвесторів на місцевому та регіональному рівні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/hnjXPTY>.

4. Як Угода про асоціацію з ЄС впливає на сільські громади? Аналітичний звіт із рекомендаціями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/injXMOС>.

Радченко О.В., аспірант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом Національної академії державного управління при Президентіві України.

Науковий керівник – Колтун В.С., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом Національної академії державного управління при Президентіві України.

ПРОБЛЕМАТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ АВТОНОМІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Основний Закон України не тільки гарантує місцеве самоврядування в якості окремого виду публічної влади у сфері публічно-правових відносин, але й визначає його матеріальну і фінансову основу.

За визначенням Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад [1, 2].

Законодавець закріпив за первинним суб'єктом місцевого самоврядування – територіальною громадою – право управління (як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування) майном комунальної власності [3].

Матеріально-фінансова самостійність є одним з основних принципів здійснення місцевого самоврядування [2].

За відсутності в територіальній громаді села, селища, міста достатніх матеріально-фінансових ресурсів система місцевого самоврядування деформується, згодом втрачаючи свою власну автономію.